



T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 25 Eylül 2024
Sayı: 385

10/1792

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Devlet okullarında "bağış" adı altında toplanan kayıt ücretleri, eğitimde fırsat eşitliği ilkesine zarar vermekte ve toplumda derin bir eşitsizliğe yol açmaktadır. Bu nedenle, bu uygulamanın detaylı bir şekilde araştırılması, durumun ortaya konulması, gereken tedbirlerin belirlenmesi ve buna yönelik yasal altyapının oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 17.09.2024

Şeref ARPACI

Denizli Milletvekili

U. İ. İ.
Littku Gökınözer
Eskişehir Mv.

~~Şenay~~
Cevdet AKAY
Koruköy Mv.

Hikmet Yalın Halıcı
İsparta Mv.

~~D. K.~~
Süleyman Bilbal
Aydın Milletvekili

~~Ediz Ü.~~
Ediz Ü.
Edirne Milletvekili

Burhanettin DUYU
Adana Mv.

~~H. B. T.~~
H. B. T.
Bursa Milletvekili

~~H. Y.~~
H. Y.
Kocaeli Milletvekili

~~T. A.~~
T. A.
Bolu Mv.

~~Ö. E. İ.~~
Ö. E. İ.
Arakçay Mv.

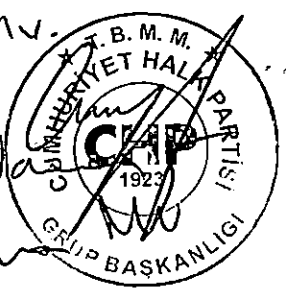
~~N. Y. K.~~
N. Y. K.
Hatay Milletvekili

~~Dr. M. S.~~
Dr. M. S.
Adana Mv.

~~P. Ö.~~
P. Ö.
Kırklareli Mv.

~~M. S. T.~~
M. S. T.
M. S. T.

~~A. Y.~~
A. Y.
Ankara



GENEL GEREKEÇE

Eğitim, anayasal bir hak olup her bireyin eşit şekilde faydalanması gereken bir hizmettir. Anayasamızın “*Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi*” başlıklı 42’nci maddesinde: “Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.” amir hükmü yer almaktadır. Ülkemizin eğitim sisteminde 4+4+4 olarak zorunlu eğitim yer almaktadır.

Ekonomik gelir düzeyi ya da tercihine göre ebeveynler çocuklarını özel ya da devlet okullarına göndermektedirler. Çocuklarını özel okula gönderen öğrencilerin velileri zaten gönderdikleri okulun şartlarını kabul ederek oraya göndermektedirler. Fakat adrese dayalı çocuklarını kendi yerleşim yerlerinde devlet okuluna gönderen ebeveynler için aynı durum söz konusu değildir.

Son yıllarda, devlet okullarında öğrencilerden kayıt sırasında alınan ve "bağış" olarak adlandırılan zorunlu ücretlerin, eğitimde eşitlik ilkesine zarar verdiği yönünde pek çok şikâyet alınmaktadır. Yeni eğitim-öğretim yılının başlaması sebebiyle konu yeniden gündeme gelmiştir ve bu durum, toplumun farklı kesimlerini derinden etkilemekte ve veliler arasında ciddi bir maddi külfet yaratmaktadır.

Devlet okulları, adından da anlaşılacağı gibi devlet tarafından finanse edilen ve eğitim hizmetinin ücretsiz olarak sunulması gereken kurumlardır. Anayasanın 42. maddesi, eğitimin parasız olduğunu açıkça belirtmektedir. Her eğitim-öğretim yılı başında ve özellikle yeni kayıtlarda velilerden "bağış" adı altında ücret talep edilmesi, bu ilkeyle çelişmektedir. Pek çok veli, bu ödemeleri yapmak zorunda kaldığını, aksi takdirde çocuklarının kayıt işlemlerinin gerçekleşmeyeceğini ya da okulda olumsuz muamele göreceğini düşünmektedir.

Velilerden talep edilen bu bağışların, okulun başta temizlik gibi bir takım fiziksel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla toplandığı ifade edilmektedir. Devletin eğitim alanındaki mali sorumluluğunun bir kısmını velilere yüklediği anlamına gelmektedir. Velilerin ekonomik durumuna bakılmaksızın bu bağışların zorunlu hale getirilmesi, eğitimde fırsat eşitliği ilkesine açıkça aykırıdır. Özellikle düşük gelirli aileler, bu ödemeleri karşılamakta güçlük çekmekte ve eğitim hizmetlerine erişimde dezavantaj yaratmaktadır.

Eğitimde fırsat eşitliği, modern demokrasilerin temel ilkelerindendir. Zorunlu bağışlar, maddi durumu yetersiz olan ailelerin çocuklarının kaliteli eğitim hizmetlerine erişimini zorlaştırmaktadır. Devlet okullarında bile ekonomik durum farklılıklarına göre ayrılmalar yaşanmakta, bu da toplumda derinlemesine bir eşitsizlik yaratmaktadır. Özellikle

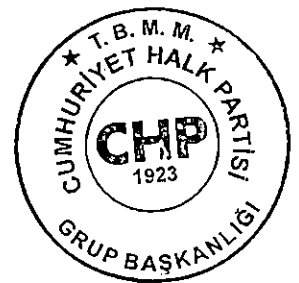


büyükşehirlerde ve ekonomik sıkıntıların derinleştiği bu dönemde, kayıt sırasında alınan ücretler, veliler için ağır bir yük haline gelmektedir. Düşük gelirli aileler, bu ödemeleri yapabilmek için borçlanmak ya da çocuklarının eğitim hayatlarını sekteye uğratmak zorunda kalabilmektedir.

Anayasanın eğitimin parasız olduğunu vurgulamasına rağmen, velilerden kayıt sırasında zorunlu olarak para talep edilmesi, hukuki bir çelişki yaratmaktadır. Devletin eğitim alanındaki anayasal yükümlülüklerini yerine getirmediğini göstermektedir. Velilerin çoğu, bağış adı altında toplanan bu ücretleri ödemek zorunda hissediyorlar çünkü ödemezlerse çocuklarının eğitim hayatında olumsuz bir durumla karşılaşacakları endişesine kapılmaktadırlar.

Başta Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin ve bakanlık yetkilileri "bağış" adı altında "kayıt ücreti" alındığı gerçeğini kabul etmeseler de bu gerçek araştırmalara da konu olmuştur. Areda Survey isimli araştırma şirketinin Türkiye genelinde 1100 kişinin katılımıyla gerçekleştirdiği Okula Dönüş Araştırması'na göre, çocuğunu devlet okuluna kaydettiren velilerin yüzde 43'ü okula bağış/kayıt ücreti ödediğini ifade etmektedir.

Bu bağlamda, devlet okullarında "bağış" adı altında toplanan kayıt ücretleri, eğitimde fırsat eşitliği ilkesine zarar vermekte ve toplumda derin bir eşitsizliğe yol açmaktadır. Bu nedenle, bu uygulamanın detaylı bir şekilde araştırılması, durumun ortaya konulması, gereken tedbirlerin belirlenmesi ve buna yönelik yasal altyapının oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.



[illegible]